

Venäjän kieli monikielisissä käytänteissä Suomessa

Johanna Viimaranta, Helsingin yliopisto

Venäjä on eniten puhuttu vieras kieli Suomessa. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan Suomessa asui v. 2023 noin 100 000 henkilöä, joiden äidinkieleksi oli ilmoitettu venäjä. Tämän lisäksi Suomessa asuu arviolta satoja tuhansia henkilöitä, joiden ilmoitettu äidinkieli on joku muu, mutta jotka ovat puhuneet lapsesta asti myös venäjää. Venäjää käytetään laajasti myös lingua francana eli kommunikaation yhteisenä kielenä etenkin rakennus- ja siivousaloilla. Tällöin osalle sen käyttäjistä venäjä on toinen tai vieras kieli, jonka taito on peräisin kouluopetuksesta tai esim. aiemmasta asuinympäristöstä.

Monikielisillä käytänteillä (mm. koodinvaihto ja limittäiskieleily) tarkoitetaan tapoja käyttää useita kieliä tai kielimuotoja samassa kommunikaatiotilanteessa. Suomessa venäjää käytetään usein yhdessä etenkin suomen ja/tai englannin kanssa. Venäjän federaation täysmittaisen hyökkäyssodan alettua Ukrainassa v. 2022 venäjän kielen asema on muuttunut koko maailmassa. Tämä on vaikuttanut myös sen käyttöön Suomessa.

Työpajan esitelmät voivat käsitellä esim. seuraavia aiheita: monikieliset käytänteet kouluopetuksessa, venäjä lingua francana Suomessa, venäjän käyttö sosiaalisessa mediassa, venäjän käyttö ja kieli-ideologiat, Suomeen saapuneet ukrainalaiset venäjän kielen käyttäjinä, venäjää puhuvien kieli-identiteetti Suomessa, kaksikielisyys (suomi-venäjä).